

Regional fysisk planering samt aktuella frågor från Finansdepartementet

Mattias Schriever-Abeln

2020-02-02

Politisk ledning

- Per Bolund

Finansmarknads- och bostadsminister

- Elin Olsson

Statssekreterare

Politisk inriktning - januariavtalet

Pågående arbete

- Bred skatteöversyn
- Investeringsstödet bibehålls – i ny förordning
- Fortsatt tryck på regelförenklingar i lagstiftningen – t.ex. Ett enklare och mer effektivt regelverk för bygglov
- Uppdrag att se över kriterierna för och anspråken på områden av riksintresse
- Klimathandlingsplan antogs av regeringen i december 2019 – bl.a. översyn av all relevant lagstiftning
- Klimatdeklaration för byggskedet ska införas
- Kartläggning av verktyg för social hållbarhet i fysisk planering
- Statsministern m.fl. håller i Byggsamtalet den 19 februari

Regional fysisk planering – bakgrund

Bostadsplaneringskommittén

- Parlamentarisk kommitté – tillsattes 2013, betänkande lämnades 2015
- Utreda och föreslå förändringar i de regelverk som styr regional planering – fysiska samband sträcker sig i dag ofta över kommungränser, detta ställer ökade krav på regional samordning
- Tillgodose bostadsförsörjningsbehovet samt en långsiktigt hållbar utveckling
- Skapa förutsättningar för bättre samordning mellan olika planeringsinstrument

Bostadsplaneringskommittén

- Kommittén hade i uppdrag att utvärdera det dåvarande systemet med regionplanering
- Särslagstiftning som gällde specifikt för Stockholms län
- Direktivet tog sikte på att undersöka behovet av samordning mellan regionala planer och strategier och kommunal planering – ÖP, riktlinjer för bostadsförsörjning

Kommittén – sammanfattade slutsatser

- Behovet av regional samordning har ökat på flera håll i landet – de funktionella sambanden är mer omfattande
- Behovet av att hantera t.ex. bostadsförsörjningsfrågor i ett större, regionalt sammanhang har ökat
- Kommunal planering, statlig transportinfrastruktur och planering för kollektivtrafik och regional tillväxt sker i enligt separata lagstiftningar och av olika aktörer

Författningsförslag – betänkande

- En obligatorisk regional planering nationellt – alla län ska ha en regional fysisk plan
- Ny lagstiftning – ersätter 7 kap PBL samt särslagstiftning för Stockholm
- Ett samråd med berörda aktörer
- De regionala organen tar över bevakningen av bostadsförsörjningsfrågor
- Överprövning på mellankommunal grund tas bort – 11 kap 10 § 2 pkt
- Regeringen förlorar möjlighet att kräva regional planering – men får meddela föreskrifter om planens utformning

Remissvar – betänkande

- Flertalet av remissinstanserna delar bedömningen att bostadsförsörjning och en hållbar utveckling bättre kan tillgodoses med regional fysisk planering och att sådan planering bör ske länsvis
- Juridiska instanser ansåg att lagstiftningen bör arbetas in i 7 kap PBL
- Flera remissinstanser förordade obligatorisk regional planering i vissa delar av landet medan det skulle vara frivilligt i andra delar
- Länsstyrelserna, flera myndigheter och också några kommuner var kritiska till att länsstyrelsens ansvarsområden begränsas – t.ex. möjligheten till överprövning på mellankommunal grund enligt 11 kap 10 § 2 pkt
- Flera kommuner, och landsting, tryckte på vikten av att kommunernas medinflytande stärks i förslaget

Innehållet i den nya lagstiftningen

- Nya uppgifter för berörda regioner, t.ex.:
 - Upprätta regionplan
 - Verka för insatser för det långsiktiga behovet av bostäder
 - Verka för insatser för att minska länets klimatpåverkan och dess effekter
- Regionplanen ska fungera vägledande för berörda kommuner rörande planering av mark- och vattenområden som har betydelse för länet
- Regionplanen är inte bindande men om delar i en ÖP skiljer sig från regionplanen ska avvikelserna beskrivas

Författningsändringar i ny lag

- Regionplanering blir obligatoriskt för Stockholms län och Skåne län
- Regeringens bemyndigande att kräva regional samordning försvinner – ska meddelas i lag
- Den nya lagstiftningen förs in i PBL – ingen ny lag
- Landstingen blir ansvariga (jmf. prop. Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar)
- Samråd, utställning och granskning av regionplanen ska ske på motsvarande sätt som för ÖP, säkerställer kommunernas delaktighet och inflytande
- Länsstyrelsens uppgift att bevaka regionala bostadsförsörjningsfrågor enligt 3 § BFL kvarstår
- Länsstyrelsens bevakning av frågor av mellankommunal karaktär i planprocesser kvarstår
- Länsstyrelsen kommer att fortsatt ha överprövandemöjlighet kopplat till mellankommunala frågor, dvs. ingripandegrunden i 11 kap. 10 § PBL
- Regionplanen ska samordnas med ett antal andra planeringsslag – PBL, BFL, regional utvecklingsstrategi, trafikförsörjningsprogram, länsplaner för transportinfrastruktur

Riksdagens beslut och tillkännagivande

- Lagändringarna började gälla 1 januari 2019 – en enig riksdag antog regeringens proposition
- Riksdagen riktade också ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör:
 - ta nödvändiga initiativ till att utveckla reformen så att den omfattar fler län, exempelvis genom direkt dialog med berörda parter
 - förtydliga hur befintliga samordningsförbund kan fortsätta sitt arbete

Regional fysisk planering

- Skapar en brygga mellan kommunal och regional fysisk planering
- Ger möjlighet och mandat att hantera och lösa t.ex. statliga intressen redan på regional nivå
- Skapar långsiktighet och stabilitet genom att åligganden finns i lag – kraven på innehåll kan därmed inte skifta över mandatperioder
- Ger regionerna ett starkare mandat att förhandla med statens företrädare i olika frågor
- Ökad samplanering ger förutsättningar för bättre utväxling på offentliga och privata investeringar
- Kan minska arbetsbelastningen i kommunerna och öka möjligheterna för kommunerna att sätta sig själva i ett regionalt sammanhang
- Ställer samtidigt större krav på planeringen och det är en arbetskrävande process
- Finns behov av kompetens inom ramen för regional fysisk planering

Dialogmöten med landets regioner

- Med anledning av riksdagens tillkännagivande har Regeringskansliet bjudit in övriga regioner i landet till hearing
- Mötena syftade till att undersöka regionernas behov av regional fysisk planering och förutsättningarna för ett sådant ansvar inom respektive region
- Regionerna har efter mötena även givits möjlighet att svara skriftligt

Uppdrag till länsstyrelserna i Skåne län och i Stockholms län

- Uppdrag att utveckla enhetliga och ändamålsenliga arbetsätt
- Länsstyrelsen har en central roll i att medverka till ändamålsenliga regionplaner som kan fungera vägledande
- Länsstyrelserna samverka med varandra och berörda aktörer för att öka kunskapen och medvetenheten om statens roll i regional fysisk planering